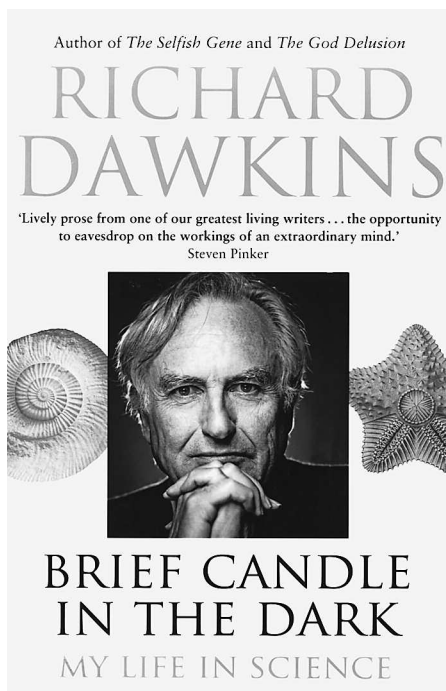

i prací založených na empirických datech. Se spolupracovníky studoval poměrně pestrá škála různých témat, od klovacích preferencí u kuřat, přes rodičovské investice u kutilek po individuální chování sýkor. Byl také jedním z průkopníků využití počítačů v biologii (např. z dnešního pohledu mile archaický článek v časopise *Behaviour* z r. 1971).

Každopádně od 80. let už „nebádal“ a podobně jako jeho tradiční rival Stephen Jay Gould, jeden z předních popularizátorů vědy, zásadně inspiroval nejen laiky za hranicemi vědy, ale také badatele uvnitř vědy. Jeho myšlenky se staly motorem vědecké práce jiných. A to dokonce za hranicemi přírodních věd: koncept kulturního replikátoru memu by Dawkinsovi už jen sám o sobě vysloužil významné místo mezi sociálními vědci. Zajímavým počinem je v rámci přesahu za hranice vědy i obsáhla antologie populárně-vědeckého psaní, *The Oxford book of modern science writing* (Oxford University Press 2008). Pokud se chystáte psát o vědě pro veřejnost, přečtěte si ji. Jde o úryvky z pera desítek klasiků, kteří nejen bádali, ale navíc i psali pro veřejnost. Dawkins tyto úryvky komentuje a dává do souvislostí. Jedním z užitečných poučení je vztah mezi formou a obsahem – forma sice prodává, ale příliš ornamentální a „předváděcí“ styl (např. S. J. Gould) spíše mlží.

Zmínit dnes Dawkinse a nezmínit náboženství prakticky nelze. V posledním desetiletí se nyní už bývalý evoluční biolog plně věnuje jakési vědecké evangelizaci – intenzivně, inteligentně a vtipně (alespoň z pohledu ateistů) brojí proti víře

v nadpřirozeno, ať už jde o víru náboženskou, víru v jednorozce a horoskop, nebo v proutkaření. V době, kdy víra převlečená za vědu (kreationismus) buší na vrata západních univerzit, je takové brojení zcela pochopitelné – i vědci mají pud sebezáchovy. A tento motiv u Dawkinse není nic nového – letos je to právě 40 let, kdy vyšel Sobecký gen a kde už jsou zárodky budoucího neskrývaného odporu vůči fantazijním virám jasně patrné.

Dawkinsovou autobiografií se vine ještě jeden motiv: volný proud vzpomínek na setkání s dalšími klíčovými vědci, spisovateli, ale i kosmonauty, nobelistou nebo Brianem Mayem, kytaristou Queen, který svůj doktorát z astronomie dokončil ve věku 60 let – pozdě, ale přece. Právě tyto odbočky, návraty a následné „zasífování“ celého příběhu mne při čtení velmi bavily (zvlášť druhý díl je v tomto směru zdařilý). Ať už s Dawkinsem a jeho stylem přeshvědčování, či jeho cíli souhlasíte, nebo ne, pod koberec ho zamést nemůžete. A byla by to škoda – zůstává inspirativní, jak obsahově, tak formálně.

An appetite for wonder: the making of a scientist. Bantam Press, Londýn 2013, 310 str.

Brief candle in the dark: my life in science. Bantam Press, Londýn 2015, 456 str. Ceny se liší podle prodejce

Česká hlava 2015

Prestížní ocenění za výsledky ve vědě a výzkumu vyhlašuje každoročně Společnost Česká hlava spolu s Úřadem vlády ČR. Ceny za r. 2015 byly uděleny v prosinci loňského roku v Kongresovém centru v Praze.

Národní cenu vlády Česká hlava převzal prof. PhDr. Martin Hilský, CSc., dr. h. c., MBE, za celoživotní přínos v oblasti anglistiky. Je světově uznávaným odborníkem na dílo Williama Shakespeara. V r. 2001 ho za zásluhy o šíření anglické literatury v ČR jmenovala britská královna Alžběta II. čestným členem Řádu britského impéria. V r. 2011 obdržel medaili Za zásluhy o stát v oblasti kultury a školství a Státní cenu za překladatelské dílo. Přeložil celé Shakespearovo dílo (souborně Academia, Praha 2011) a napsal knihu *Shakespeare a jeviště světa* (Academia 2010). Eseje o anglické a americké literatuře shrnul do souboru *Rozbité zrcadlo* (Albatros, Praha 2009). Je editorem dvojjazyčného kritického vydání *Shakespearových her a sonetů*. V letech 1989–98 byl ředitelem Ústavu anglistiky a amerikanistiky na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Od r. 2010 působí na FF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Cenu společnosti Česká hlava získala RNDr. Martina Pichrtová, Ph.D., z katedry botaniky Přírodovědecké fakulty UK v Praze. Zaměřuje se na poznání mechanismů u řas, zásadní pro pochopení fungování

polárních ekosystémů i vzhledem ke změně klimatu. Vlákňité zelené řasy jařmatky vytvářejí v Arktidě i Antarktídě nárosty v mělkých tůních a mokřadech – vystaveny silnému mrazu a dlouhotrvající tmě za polární noci, vyschnutí a silnému slunečnímu záření během polárního dne. Mikroorganismy produkují specifické ochranné látky, které lze izolovat a využít v praxi –

mnohé již našly uplatnění v biotechnologiích. Při studiu navázala M. Pichrtová spolupráci s řadou domácích i zahraničních institucí. Svě téma představí podrobněji v některém z dalších čísel *Živy*.

Laureáty dalších ocenění se stali: Ing. Jan Mašát, CSc. – Cena společnosti Kapsch, cena Invence; prof. Ing. Luboš Hes, DrSc. – Cena Ministerstva průmyslu a obchodu; Ing. Vítězslav Jarý, Ph.D. – Cena Skupiny ČEZ Doctorandus (technické vědy).

Více na www.ceskahlava.cz

1 Ocenění Česká hlava v r. 2015 získali (zleva): Jan Mašát, Martin Hilský, Martina Pichrtová, Luboš Hes a Vítězslav Jarý. Foto z archivu Společnosti Česká hlava

